

Omsætningsbe- kendtgørelsen

Vejledning

Januar 2020

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Omsætningsbekendtgørelsen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Vejledningen er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Januar 2020

Indhold

Kapitel 1	4
Indledning	4
Kapitel 2	5
De deltagende virksomheder	5
2.1 De deltagende virksomheder.....	5
2.2 De deltagende virksomheders koncernomsætning.....	5
2.2.1 Tilknyttede virksomheder.....	6
2.2.1.1 Særligt om omsætningen for joint ventures.....	8
2.2.1.1.1 Joint venture som tilknyttet virksomhed.....	9
2.2.1.1.2 Joint venture som deltagende virksomhed.....	10
2.2.2 Beregning af omsætning for offentligt ejede virksomheder.....	11
Kapitel 3	12
Beregning af omsætningen	12
3.1 Den samlede nettoomsætning.....	12
3.1.1 Justeringer i omsætningen.....	13
3.2 Særregler for finansielle virksomheders omsætning.....	13
3.2.1 Forsikringsselskaber.....	13
3.2.2 Kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder.....	14
3.3 Virksomhedssammenslutningers omsætning	14

Kapitel 1

Indledning

Dette er en vejledning til bekendtgørelse nr. 1286 af 26. november 2019 om beregning af omsætning i konkurrenceloven (omsætningsbekendtgørelsen).

Omsætningsbekendtgørelsens regler har primært betydning for, hvordan omsætningen efter konkurrencelovens § 12, stk. 1, skal beregnes, og dermed for vurderingen af om en fusion er anmeldelsespligtig.¹

Formålet med vejledningen er at give en overordnet beskrivelse af omsætningsbekendtgørelsens regler og begreber. Vejledningen henviser flere steder til Europa-Kommissionens jurisdiktionsmeddelelse² for en nærmere uddybning af de enkelte bestemmelser. Vejledningen beskriver først, hvem der skal anses som deltagende virksomheder i fusioner, og dernæst hvordan de deltagende virksomheders omsætninger skal beregnes.

Vejledningen er en opdatering af den tidligere vejledning om omsætningsbekendtgørelsen fra 2010. Opdateringen skyldes primært, at der er foretaget en række ændringer i omsætningsbekendtgørelsen, som trådte i kraft den 1. januar 2020, herunder ændringer i reglerne for beregning af omsætning for offentligt ejede virksomheder. Formålet med ændringerne er at skabe større harmonisering med reglerne i fusionsforordningen³ og at foretage præciseringer på områder, hvor der har været uklarheder.

Omsætningen efter konkurrenceloven beregnes som overvejende hovedregel efter de samme regler som i fusionsforordningen, og de danske regler fortolkes i overensstemmelse med Kommissionens jurisdiktionsmeddelelse samt praksis fra Kommissionen og Den Europæiske Unions Domstol (Retten og Domstolen). Der gælder dog særlige danske regler for beregning af visse finansielle virksomheders omsætning.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen henviser i øvrigt til sin generelle vejledning om fusionskontrol, som bl.a. gennemgår betingelserne for, hvornår en fusion er anmeldelsespligtig, og beskriver processen for styrelsens behandling af en fusion, samt til vejledningen om fusionsanmeldelser og -gebyrer. Vejledningerne findes på www.kfst.dk

¹ Omsætningsbekendtgørelsen kan også have betydning ved opgørelsen af markedsandele efter konkurrencelovens § 7, stk. 1, idet det som led heri kan være relevant at beregne virksomhedernes omsætning. Beregningen af markedsandele efter konkurrencelovens § 7 skal ske på grundlag af virksomhedernes omsætning for de varer eller tjenesteydelser, der er berørt af den konkurrencebegrænsende aftale mv. Det er dermed ikke nødvendigvis den samlede koncernomsætning for virksomhederne, der skal bruges efter § 7, stk. 1. For en nærmere beskrivelse af § 7 henvises til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning "Vejledning om konkurrenceloven".

² Kommissionens konsoliderede meddelelse om jurisdiktion efter Rådets forordning (EF) Nr. 139/2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (2008/C 95/01). På nogle områder er den danske oversættelse upræcis, og det kan derfor være hensigtsmæssigt at benytte den engelske version: Commission Consolidated Jurisdictional Notice under Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings.

³ Rådets forordning (EF) Nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, (EUT L 24 af 29.1.2004).

Kapitel 2

De deltagende virksomheder

2.1 De deltagende virksomheder

Konkurrencelovens regler om fusionskontrol finder anvendelse på fusioner, hvor de deltagende virksomheder har en samlet årlig omsætning i Danmark, som overstiger tærsklerne i konkurrencelovens § 12, stk. 1, nr. 1 eller 2. Omsætningsbekendtgørelsens § 1, stk. 3, fastslår, at omsætningen efter konkurrencelovens § 12, stk. 1, skal opgøres som *summen af de deltagende virksomheders omsætning*.

Når det skal vurderes, om en fusion er anmeldelsespligtig, er det derfor først og fremmest relevant at identificere hvilke virksomheder, der deltager i fusionen. Når det er identificeret, hvem der er deltagende virksomheder, kan deres samlede omsætning beregnes.

Ved "deltagende virksomheder" i relation til konkurrencelovens § 12, stk. 1 og 5, forstås som udgangspunkt de virksomheder, der direkte deltager i fusionen, og som vil indgå i samme økonomiske enhed efter fusionen. Den nærmere afklaring af hvilke virksomheder, der deltager i fusionen, afhænger af fusionens karakter.

Ved en sammensmeltning af virksomheder, jf. konkurrenceloven § 12 a, stk. 1, nr. 1, er de deltagende virksomheder hver af de virksomheder, der sammensmeltes. Ved erhvervelse af kontrol, jf. konkurrencelovens § 12 a, stk. 1, nr. 2, er de deltagende virksomheder henholdsvis den virksomhed, der erhverver kontrol (køberen), og den (eller den del af en) virksomhed, der bliver erhvervet kontrol over (målvirksomheden).⁴

Ved fusioner, hvor der kun erhverves kontrol med en del af en virksomhed, tages der ved beregning af omsætningen for sælgeren kun hensyn til den del af omsætningen, der vedrører de overtagne aktiver (målvirksomheden), jf. konkurrencelovens § 12, stk. 2.⁵ Det skyldes, at sælgeren ikke anses som en deltagende virksomhed i fusionen, hvorfor dennes (øvrige) omsætning ikke skal medregnes ved vurderingen af, om omsætningstærsklerne i konkurrencelovens § 12, stk. 1, er mødt.

2.2 De deltagende virksomheders koncernomsætning

Det følger af omsætningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, at omsætningen for en deltagende virksomhed også omfatter omsætningen i dens eventuelle *tilknyttede virksomheder*. Det er dermed

⁴ For en nærmere uddybning heraf henvises til jurisdiktionsmeddelelsens punkt 129-153 samt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om fusionskontrol, kapitel 2, der giver flere eksempler på, hvordan de deltagende virksomheder skal identificeres i forskellige typer fusioner.

⁵ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 136.

de deltagende virksomheders samlede *koncernomsætning*, der skal lægges til grund ved beregningen af omsætningen i konkurrenceloven. Det skyldes, at koncernen betragtes som én samlet økonomisk enhed.⁶

Formålet med at medtage ikke kun de deltagende virksomheders egen omsætning, men også deres koncernomsætning, er at få medregnet alle de økonomiske ressourcer, der indgår i fusionen – uanset om de indgår direkte hos de deltagende virksomheder eller indirekte gennem deres tilknyttede virksomheder.⁷

Omsætningsbekendtgørelsens § 3 fastslår kriterierne for, hvornår en virksomhed anses som en tilknyttet virksomhed og derfor indgår i den deltagende virksomheds koncern ved beregning af omsætningen. Kriterierne gennemgås nedenfor i afsnit 2.2.1.

Det har været lovgivers intention at fastlægge nogle klare og præcise kriterier for koncernbegrebet i omsætningsbekendtgørelsen, således at jurisdiktionsspørgsmålet kan afklares uden større undersøgelser.⁸ Kriterierne i § 3 er derfor primært baseret på de formelle, juridiske forbindelser, som en deltagende virksomhed kan have med andre virksomheder. Sådanne forbindelser kan i de fleste tilfælde konstateres umiddelbart.

Koncernbegrebet i omsætningsbekendtgørelsen adskiller sig dermed fra det almindelige danske koncernbegreb i selskabsloven, hvor der lægges vægt på, om der foreligger reel, bestemmende indflydelse på en virksomhed. Koncernbegrebet i omsætningsbekendtgørelsen adskiller sig også fra det fusionsretlige kontrolbegreb⁹, hvor der lægges vægt på en virksomheds mulighed for at få afgørende indflydelse på en anden virksomheds drift, hvilket typisk medfører en mere helhedsorienteret vurdering af både juridiske og faktiske forhold. Udfaldet vil dog i mange tilfælde konkret være det samme.

Fradrag for koncernintern omsætning

Ved beregningen af de deltagende virksomheders omsætning skal der ske fradrag for *koncernintern omsætning*, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 2, stk. 2. Det vil sige, at en deltagende virksomheds omsætning ikke omfatter eventuel omsætning mellem den deltagende virksomhed og dens tilknyttede virksomheder i koncernen. En deltagende virksomheds omsætning omfatter heller ikke eventuel indbyrdes omsætning mellem dens tilknyttede virksomheder, som derfor også skal fratrækkes.

Hvis sælger ikke længere er en del af samme koncern som målvirksomheden efter fusionen, vil sælger som nævnt ikke være deltagende virksomhed i fusionen. Det vil målvirksomheden derimod være. I den situation skal eventuel omsætning mellem målvirksomheden og sælger betragtes som *koncernekstern* omsætning. Det indebærer, at målvirksomhedens eventuelle omsætning med sælgeren skal medregnes ved beregningen af omsætningen for målvirksomheden.

2.2.1 Tilknyttede virksomheder

Omsætningsbekendtgørelsens § 3 fastlægger hvilke virksomheder, der skal anses som tilknyttede virksomheder. Bestemmelsen beskriver de forbindelser, der skal være mellem en deltagende virksomhed og en anden virksomhed, for at de kan anses for at tilhøre samme koncern i

⁶ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 135.

⁷ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 175.

⁸ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 184.

⁹ Konkurrencelovens § 12 a, stk. 3. For en nærmere uddybning heraf henvises til jurisdiktionsmeddelelsens afsnit 1.2-1.5 og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om fusionskontrol, kapitel 2.

omsætningsbekendtgørelsens forstand. Det er som udgangspunkt juridiske rettigheder, der ligger til grund for de beskrevne forbindelser.

Det følger af § 3, nr. 1, litra a-d, at en virksomhed skal anses som tilknyttet, hvis en deltagende virksomhed direkte eller indirekte har en eller flere af følgende rettigheder og beføjelser over den:

- a) Besidder mere end halvdelen af kapitalen eller driftsformuen.
- b) Kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne.
- c) Kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne i tilsyns- eller ledelsesorganet eller et andet repræsentativt organ i henhold til selskabslovgivningen.
- d) Har ret til at lede virksomhedens forretninger.

De i litra a-d nævnte rettigheder og beføjelser svarer til dem, som et moderselskab typisk har over sin dattervirksomhed. Litra d kan derudover omfatte de situationer, hvor en virksomhed på baggrund af en aftale har opnået en juridisk ret til at lede en anden virksomheds forretninger. Litra d finder eksempelvis anvendelse, hvor en forpagtningsaftale giver en person eller virksomhed ret til at lede den forpagtede virksomheds forretninger. Almindelige franchiseaftaler tillægger som udgangspunkt ikke franchisegiveren ret til at lede franchisetageres forretninger efter litra d. Det indebærer, at franchisegiver og franchisetagere som udgangspunkt ikke skal anses som tilknyttede virksomheder efter § 3. Hvis en franchiseaftale imidlertid tillægger franchisegiveren mere omfattende rettigheder, end hvad der følger af en typisk franchiseaftale, kan forholdet dog efter en konkret vurdering være omfattet af litra d.

Hvis en deltagende virksomhed har én af de i § 3, nr. 1, a-d beskrevne rettigheder eller beføjelser over en anden virksomhed, skal den anses som en tilknyttet virksomhed, der indgår i den deltagende virksomheds koncern. Virksomhedens samlede omsætning skal derfor medregnes i beregningen af den deltagende virksomheds omsætning.

Det følger videre af § 3, nr. 2-4, at følgende virksomheder også skal anses som tilknyttede virksomheder:

- a) Virksomheder der direkte eller indirekte besidder de i § 3, nr. 1, nævnte rettigheder eller beføjelser i den deltagende virksomhed (dvs. modervirksomheder).
- b) Virksomheder hvori en virksomhed omfattet af § 3, nr. 2, direkte eller indirekte besidder de i § 3, nr. 1, nævnte rettigheder eller beføjelser (dvs. søstervirksomheder).
- c) Virksomheder hvori to eller flere virksomheder, som er omfattet af § 3, nr. 1-3, i fællesskab besidder de i § 3, nr. 1, nævnte rettigheder eller beføjelser (dvs. joint ventures).

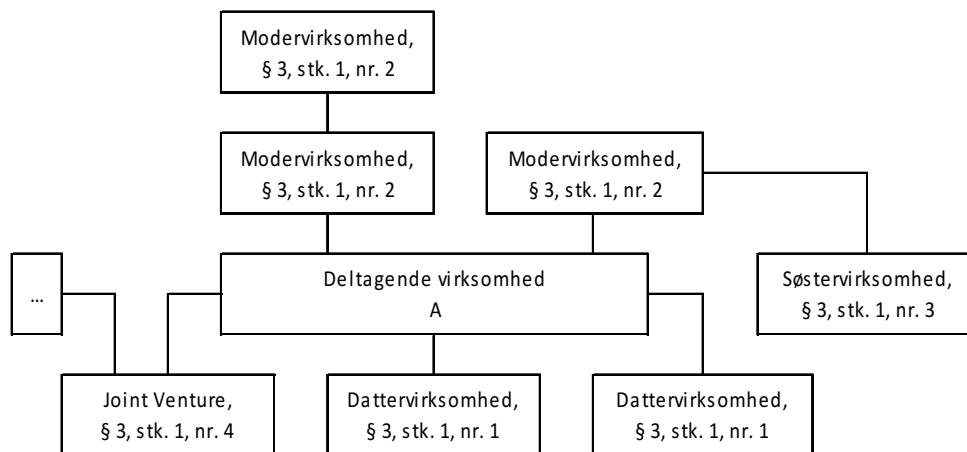
Boks 2.1 nedenfor viser et eksempel på, hvilke virksomheder der kan anses som tilknyttede virksomheder efter § 3, nr. 1-4.

Boks 2.1 Eksempel 1

Eksempler på virksomheder, hvis omsætning ifølge § 3, nr. 1-4 skal medregnes til den deltagende virksomhed (A's) omsætning

Til den deltagende virksomhed A's omsætning medregnes i dette tilfælde omsætning fra:

- A's dattervirksomheder
- A's modervirksomheder (og deres modervirksomhed)
- A's søstervirksomhed
- A's del af et joint venture

2.2.1.1 Særligt om omsætningen for joint ventures

Omsætningsbekendtgørelsens § 4 regulerer, hvordan omsætningen for et joint venture skal allokere i beregning af omsætningen. Allokeringen af omsætningen afhænger af, om det pågældende joint venture er en tilknyttet virksomhed eller en deltagende virksomhed.

For joint ventures gælder også, at der skal ske fradrag for eventuel koncernintern omsætning, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 4, stk. 3. Det betyder, at omsætning mellem den deltagende (moder)virksomhed og et joint venture samt tilknyttede virksomheder skal fratrækkes. Den koncerninterne omsætning skal fratrækkes efter, at det pågældende joint ventures omsætning er fordelt på dets modervirksomheder.

Er joint venturet en deltagende eller tilknyttet virksomhed?

Når en fusion indebærer, at et joint venture er den direkte erhverver af kontrol med en anden virksomhed, er det relevant at vurdere, om det er joint venturet selv, der er deltagende virksomhed, eller om det er de bagvedliggende modervirksomheder, der hver især skal anses for deltagende virksomheder i fusionen.¹⁰ Det afgørende herfor er de økonomiske realiteter ved det pågældende joint venture og fusionen, herunder hvem der er den egentlige drivkraft ved fusionen. Det har i den forbindelse betydning, om joint venturet er selvstændigt fungerende eller ej.¹¹

¹⁰ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 145.

¹¹ For nærmere uddybning af "selvstændigt fungerende joint ventures" henvises til jurisdiktionsmeddelelsens punkt 91-102.

Hvis der er tale om, at et *selvstændigt fungerende* joint venture er den direkte erhverver af kontrol, og joint venturet allerede opererer på markedet, vil det som udgangspunkt være joint venturet selv, der er den deltagende virksomhed i fusionen, og ikke dets modervirksomheder. Modervirksomhederne vil i den situation anses som tilknyttede virksomheder, og deres omsætninger vil skulle medregnes i joint ventures omsætning, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 3, nr. 2.

Hvis der er tale om, at et *ikke-selvstændigt fungerende* joint venture er den direkte erhverver af kontrol, vil det som udgangspunkt være modervirksomhederne, der hver især skal anses som deltagende virksomheder i fusionen. Joint venturet vil i den situation anses som en tilknyttet virksomhed til hver af modervirksomhederne, og dets omsætning vil skulle medregnes forholdsmæssigt i de forskellige modervirksomheders omsætning. Reglerne om allokering af joint ventures omsætning følger af omsætningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, der gennemgås nedenfor i afsnit 2.2.1.1.1.

2.2.1.1.1 Joint venture som tilknyttet virksomhed

Omsætningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, fastsætter, hvordan omsætningen skal beregnes, når joint venturet er en tilknyttet virksomhed – eksempelvis hvor den deltagende virksomhed sammen med en eller flere andre virksomheder (modervirksomheder) udøver fælles kontrol over joint venturet.

Det afgørende for, om omsætningen i joint venturet i den situation skal medregnes i den deltagende virksomheds omsætning er, om den deltagende virksomhed (eller en af dennes tilknyttede virksomheder) udøver *fælles kontrol* med joint venturet. Hvis det er tilfældet, skal joint ventures omsætning medregnes i den deltagende virksomheds omsætning.

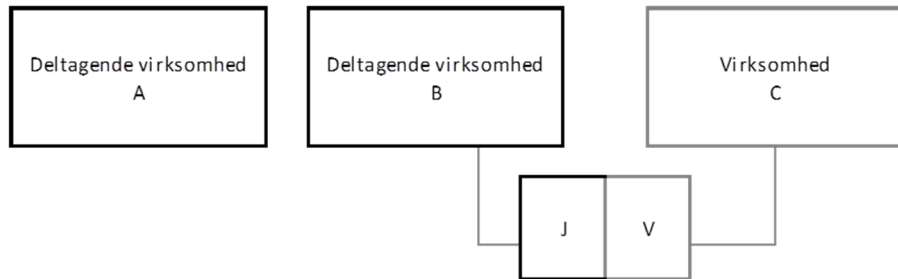
Det er dog kun en del af joint ventures omsætning, der skal medregnes i den deltagende virksomheds omsætning. Allokeringen af joint ventures omsætning afhænger af antallet af virksomheder, der har fælles kontrol med joint venturet. Det er i den forbindelse uden betydning, hvilken andel af aktier eller stemmerettigheder den deltagende virksomhed har i joint venturet.¹²

Det vil fx sige, at hvis en deltagende virksomhed har fælles kontrol med et joint venture sammen med to andre virksomheder, skal der medregnes en tredjedel af joint ventures omsætning i den deltagende virksomheds omsætning. Boks 2.2 nedenfor viser et andet eksempel på denne allokering af omsætningen i et joint venture.

¹² Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 186 og 187.

Boks 2.2
Eksempel 2

Beregning af omsætning for en deltagende virksomhed, der sammen med én anden virksomhed udøver fælles kontrol med et joint venture

I denne situation er virksomhed A og virksomhed B deltagende virksomheder i fusionen. Til virksomhed B's omsætning skal også medregnes omsætning fra joint venturet, hvorover B udøver fælles kontrol sammen med C. Da der er to kontrollerende virksomheder (B og C), skal halvdelen af joint venturets omsætning medregnes ved beregningen af B's omsætning.

2.2.1.1.2 Joint venture som deltagende virksomhed

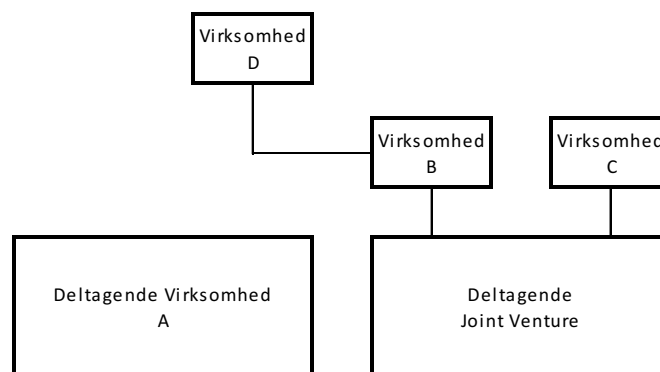
Omsætningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, fastsætter, hvad der gælder ved beregning af omsætningen, når joint venturet er en deltagende virksomhed.

I denne situation skal der ved beregningen af det deltagende joint ventures omsætning ud over joint venturets egen omsætning medregnes omsætningen fra de modervirksomheder, der udøver fælles kontrol med joint venturet.

Hvis en eller flere af de virksomheder, der udøver fælles kontrol med joint venturet, har tilknyttede virksomheder efter § 3, skal disse virksomheders koncernomsætninger også medregnes i omsætningen for det deltagende joint venture, jf. også eksemplet i Boks 2.3.

Boks 2.3
Eksempel 3

Beregning af omsætning, når en af de deltagende virksomheder er et joint venture

I denne situation er virksomhed A og joint venturet deltagende virksomheder. Da virksomhed B og virksomhed C udøver fælles kontrol med joint venturet, skal begge deres omsætninger medregnes. Endvidere indgår virksomhed B i en koncern med virksomhed D, og derfor skal også dennes omsætning medregnes i omsætningen for joint venturet.

Hvis fusionen består i en ændring af kontrolforholdene i et joint venture, hvorved der indtræder en ny fælleskontrollerende modervirksomhed, vil de deltagende virksomheder i fusionen være hver af de modervirksomheder, som *har eller får* del i kontrollen, dvs. både de indtrædende og eksisterende modervirksomheder (der ikke måtte udtræde) samt joint venturet selv.¹³

Da hver modervirksomhed i dette tilfælde betragtes som en selvstændig deltagende virksomhed, skal joint venturets omsætning (eller en del heraf) ikke medregnes i modervirksomhedernes omsætning, jf. § 4, stk. 4. Det gælder tilsvarende, at da joint venturet betragtes som en selvstændig deltagende virksomhed, skal modervirksomhedernes omsætning ikke regnes med i joint venturets omsætning.¹⁴

2.2.2 Beregning af omsætning for offentligt ejede virksomheder

Hvis en deltagende virksomhed er ejet af staten eller af en eller flere regioner eller kommuner, skal det undersøges, om der – ud over virksomhedens egen omsætning – skal medregnes omsætning fra andre offentlige virksomheder. Dette afhænger af, om den deltagende virksomhed har selvstændig beslutningsbeføjelse eller ej, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 2, stk. 4.¹⁵

Afgørende for, om en offentligt ejet virksomhed anses for at have selvstændig beslutningsbeføjelse, er, om den uafhængigt kan beslutte sin strategi, sin forretningsplan og sit budget. I denne vurdering indgår, hvor stor en andel af bestyrelsen, der repræsenterer den pågældende ejer (staten, en kommune eller en region), hvad disse medlemmers beslutningskompetence er, og hvilke foranstaltninger, der er indført for at sikre, at der ikke overføres konkurrencefølsomme oplysninger mellem de virksomheder, staten, kommunen eller regionen ejer. Det forhold, at fx staten fører sædvanligt tilsyn med et selskab, den ejer, er ikke til hinder for, at selskabet kan udgøre en separat økonomisk enhed.¹⁶

Hvis den deltagende virksomhed har *selvstændig beslutningsbeføjelse*, vil den udgøre en separat økonomisk enhed, og der vil ikke skulle medregnes omsætning fra andre offentlige virksomheder.

Hvis den deltagende virksomhed derimod *ikke har selvstændig beslutningsbeføjelse*, men i stedet er underlagt sin ejers beslutningsbeføjelse, skal der medregnes omsætning fra eventuelle andre virksomheder, som er underlagt samme myndigheds (ejerens) beslutningsbeføjelse og dermed indgår i den samme økonomiske enhed. Hvis ejeren har beslutningsbeføjelse over den deltagende virksomhed og oppebærer en selvstændig omsætning, skal denne omsætning også medtages i beregningen af omsætningen for den deltagende virksomhed. Dette kan fx være tilfældet, hvis ejeren er en kommune, der har et selvstændigt salg af produkter eller ydelser og omsætning herfra, som ikke er placeret i et særskilt selskab med selvstændig beslutningsbeføjelse.

Bestemmelsen gælder både for deltagende og tilknyttede virksomheder, der er offentligt ejet.

¹³ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 143.

¹⁴ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 188.

¹⁵ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 192-194.

¹⁶ Jf. fx Kommissionens afgørelser af 12. november 2009 i M.5549, *EDF/Segebel*, punkt 92-93, og 29. maj 2017 i M.7764, *EDF/Areva Reactor Business*, punkt 18-24.

Kapitel 3

Beregning af omsætningen

3.1 Den samlede nettoomsætning

Med "omsætning" forstås nettoomsætningen i forbindelse med den ordinære drift med fradrag af merværdiafgift og andre afgifter eller skatter, der er direkte forbundet med salget, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 1, stk. 1. Et eksempel på sidstnævnte afgifter er afgifter på alkoholholdige drikkevarer eller cigaretter.

Med henblik på at sikre, at beregningen af omsætningen er baseret på de mest nøjagtige og pålidelige tal, skal omsætningen beregnes på grundlag af virksomhedernes *senest reviderede årsregnskab* for en 12-måneders periode, dvs. på helårsbasis, jf. § 1, stk. 2. Under ekstraordinære omstændigheder kan andet regnskabsmateriale eller regnskabsmateriale fra en anden periode anvendes.¹⁷

Hvis en deltagende virksomhed har aktiviteter, der skal opgøres efter flere forskellige regler i omsætningsbekendtgørelsen, skal der foretages en separat opgørelse af omsætning i medfør af hvert enkelt regelsæt, og de opgjorte omsætninger skal herefter sammenlægges.

Omsætningen i Danmark

Omsætningstærsklerne i konkurrencelovens § 12, stk. 1, gælder ifølge bestemmelsen for de deltagende virksomheders samlede årlige omsætning i Danmark. Omsætningsbekendtgørelsens § 8 fastsætter, hvad der skal forstås herved.

Det følger af § 8, stk. 1, at omsætningen i Danmark omfatter salg af varer eller tjenesteydelser til virksomheder eller forbrugere i Danmark. Det skyldes, at en virksomheds omsætning som udgangspunkt anses for at finde sted dér hvor kunden befinder sig på tidspunktet for leveringen af varen eller tjenesteydelsen.¹⁸ Der kan dog opstå særlige situationer i de tilfælde, hvor kunden befinder sig på ét sted ved bestillingen af varen og på et andet sted ved leveringen af varen. Det samme gælder for tjenesteydelser med grænseoverskridende elementer, dvs. hvor tjenesteydelsen leveres i et andet land end det land, hvor aftalen om tjenesteydelsen blev indgået. Det omfatter fx flyrejser og varetransport. I sådanne tilfælde kan omsætningen i stedet anses for at finde sted der, hvor varen eller tjenesteydelsen leveres.¹⁹

Det gælder særligt for kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder, at omsætningen i Danmark omfatter de indtægter, der oppebæres af virksomhedens afdelinger eller filialer i Danmark, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 2. Det samme gælder for forsikringsselskabers bruttopræmier, jf. § 8, stk. 3. De nærmere regler for beregning af omsætning i forsikringsselskaber, kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder gennemgås nedenfor i afsnit 3.2.

¹⁷ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 170.

¹⁸ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 195-196.

¹⁹ For en nærmere uddybning heraf henvises til jurisdiktionsmeddelelsens punkt 197-202, der beskriver flere særlige situationer og hvilke parametre, der lægges vægt på ved afklaringen af, om hvor omsætningen hører til.

3.1.1 Justeringer i omsætningen

Hvis der er sket permanente ændringer i virksomhedernes økonomiske realiteter, som ikke er afspejlet i de regnskaber, der lægges til grund for beregningen af omsætningen, skal omsætningen justeres herfor, jf. omsætningsbekendtgørelsens § 1, stk. 4.²⁰

En sådan justering er fx relevant, hvis virksomheden inden for perioden eller efter afslutning af det senest reviderede årsregnskab har afhændet eller nedlagt en del af sin virksomhed eller et forretningsområde. I så fald skal den del af virksomhedens omsætning, der kan henføres hertil, fratrækkes ved beregningen af dens omsætning. Det samme gælder, hvis afhændelsen eller nedlæggelsen er en betingelse for fusionen.

Omsætningen skal ligeledes justeres, hvis virksomheden har erhvervet eller erhverver kontrol over andre virksomheder eller aktiver efter afslutningen af perioden for det reviderede årsregnskab. I så fald skal den del af virksomhedens omsætning, der kan henføres hertil, lægges til ved beregningen af dens omsætning.

Der vil derimod som det klare udgangspunkt ikke skulle foretages justeringer for forhold, der kun påvirker omsætningen midlertidigt. Der vil fx ikke blive taget hensyn til et konjunkturberinget fald i ordretilgangen.²¹

3.2 Særregler for finansielle virksomheders omsætning

For finansielle virksomheder gælder som nævnt, at deres omsætning ikke beregnes på samme måde som for andre virksomheder. Omsætningsbekendtgørelsens § 6 fastsætter hvordan omsætningen i forsikringsselskaber skal beregnes, mens § 7 fastsætter hvordan omsætningen i kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder skal beregnes.

Ved "forsikringsselskab" forstås virksomheder omfattet af § 11 i lov om finansiel virksomhed. Ved "finansielle virksomheder" og "kreditinstitutter" forstås de virksomheder, der er beskrevet i § 5, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om finansiel virksomhed.

Det bemærkes, at beregningen af finansielle virksomheders omsætning sker efter principperne i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelser. For at understrege dette, findes der i både §§ 6 og 7 en generel henvisning til de til enhver tid gældende regnskabsregler udstedt af Finanstilsynet. Disse regnskabsbekendtgørelser ændres årligt.

3.2.1 Forsikringsselskaber

Ved beregning af forsikringsselskabers omsætning skal der ifølge § 6, stk. 1, i stedet for omsætning tages udgangspunkt i *værdien af de tegnede bruttopræmier*.

De tegnede bruttopræmier er summen af de modtagne præmier efter fradrag af skatter eller skattelignende afgifter, der opkræves på grundlag af præmiebeløbet eller forsikringssummen. De "modtagne præmier" omfatter både præmier i henhold til nye forsikringsaftaler, der er indgået i det pågældende regnskabsår, og præmier i henhold til forsikringsaftaler indgået i foregå-

²⁰ De justeringer, der skal foretages, er nærmere beskrevet i jurisdiktionsmeddelelsens punkt 172 og 173.

²¹ Jurisdiktionsmeddelelsens punkt 174.

ende år, som fortsat gælder i den pågældende periode. Hvis forsikringselskabet udøver genforsikringsvirksomhed, kan præmierne også omfatte genforsikringspræmier. Bestemmelsen svarer til hvad der gælder efter fusionsforordningens artikel 5, stk. 3, litra b.²²

Omsætningsbekendtgørelsens § 6 gælder for beregning af omsætning for både skadesforsikringselskaber og livsforsikringselskaber.

3.2.2 Kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder

Ved beregning af kreditinstitutter og andre finansielle virksomheders omsætning skal der ifølge § 7, stk. 1, i stedet for omsætning tages udgangspunkt i summen af de *indtægter*, der er opregnet i bestemmelsens nr. 1-5.

§ 7, stk. 1, følger strukturen i fusionsforordningens artikel 5, stk. 3, litra a, men ordlyden er affattet i størst mulig overensstemmelse med Finanstilsynets regnskabsregler.²³ Grunden til, at formuleringerne fra de danske regnskabsregler anvendes i stedet for formuleringerne i fusionsforordningen, er, at de finansielle virksomheder anvender de danske regnskabsregler ved aflæggelsen af deres årsregnskaber.

De indtægter, der skal tages udgangspunkt i ved beregning af kreditinstitutter og andre finansielle virksomheders omsætning, er efter § 7, stk. 1, nr. 1-5, følgende:

- 1) Renteindtægter og lignende indtægter (bruttorenteindtægter).
- 2) Udbytte af aktier mv.
- 3) Gebyrer og provisionsindtægter.
- 4) Kursreguleringer af værdipapirer og valuta mv. (hvis de er positive).
- 5) Andre driftsindtægter.

For så vidt angår "andre driftsindtægter" (§ 7, stk. 1, nr. 5) skelner Finanstilsynets regnskabsregler ikke mellem ordinære og ikke-ordinære indtægter. Dette svarer til, hvad der gælder efter fusionsforordningen. Det er hensigten, at fx en ekstraordinær indtægt, der indgår i den finansielle virksomheds omsætning i det pågældende regnskabsår, også skal indgå, når virksomhedens omsætning beregnes i henhold til konkurrenceloven. En sådan indtægt kan have en betydning for vurderingen af virksomhedens position på markedet.²⁴

3.3 Virksomhedssammenslutningers omsætning

Omsætningsbekendtgørelsens § 5 fastsætter, hvordan omsætningen i en sammenslutning af virksomheder, fx en brancheforening, skal beregnes. Omsætningen i en virksomhedssammenslutning beregnes som den samlede omsætning for de virksomheder, der er en del af sammenslutningen (fx en brancheforenings medlemmer), med tillæg af foreningens egen omsætning.

Ved beregning af omsætningen for virksomhedssammenslutninger gælder det overordnede princip om, at det er koncernomsætningen, der er relevant.²⁵ Omsætningen omfatter derfor også

²² Se tillige jurisdiktionsmeddelelsens punkt 214-216.

²³ Ordlyden i posterne for beregning af finansielle virksomheders omsætning i fusionskontrolforordningens artikel 5, stk. 3, litra a og i den gældende regnskabsbekendtgørelse for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. er stort set den samme.

²⁴ Dette er på linje med Konkurrenceankenævnets praksis, jf. kendelse af 2. oktober 2007 i Lokalbanksagen.

²⁵ Jf. fx Konkurrenceankenævnets afgørelse af 13. august 2002, Dansk Musikforlæggerforening og Konkurrencestyrelsens afgørelse af 21. juni 2000, Kontrakt mellem RKI Kreditinformation A/S og Advokaternes Serviceselskab A/S, pkt. 87.

omsætning i medlemsvirksomhedernes eventuelle tilknyttede virksomheder og joint ventures, dvs. koncernomsætningen for hver af medlemsvirksomhederne.

Der skal som nævnt ovenfor i kapitel 2.2 ske fradrag for eventuel koncernintern omsætning i de deltagende virksomheder. Dette gælder også for virksomhedssammenslutninger. Den interne omsætning mellem medlemmerne af virksomhedssammenslutningen og mellem virksomhedssammenslutningen og dens medlemmer skal således ikke medregnes.

Det bemærkes, at § 5 ikke finder anvendelse ved beregning af omsætning efter konkurrencelovens § 12, stk. 1, og § 12 h, stk. 3. Beregning af omsætning til fastlæggelse af, om en fusion er anmeldelsespligtig, jf. konkurrencelovens § 12, stk. 1, følger således alene af reglerne i §§ 1-4 og 6-8. Det samme gælder for beregning af omsætning til fastlæggelse af det gebyr, der skal betales i forbindelse med indgivelse af en almindelig fusionsanmeldelse, jf. konkurrencelovens § 12 h, stk. 3.
